

Rozhovor: 4. Osvobození bez vítězství

Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj říká: “Nedokážu pochopit, jak křesťanská země, Ruská federace, s největší ortodoxní komunitou na světě, bude v těchto velikonočních dnech zabíjet lidi. Tohle vůbec není křesťanské chování... O Velikonocích budou zabíjet a budou zabiti.”

Rozhovor

Osvobození bez vítězství

Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj v rozsáhlém rozhovoru ve svém areálu v Kyjevě říká, co Ukrajina potřebuje k přežití - a popisuje cenu, kterou zaplatila.

Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj / Fotografie od Christophera Occhiconea pro The Atlantic

Kyjev je teď napůl normální. Vyhořelé ruské tanky byly odstraněny ze silnic vedoucích do města, semaforey fungují, metro jezdí, pomeranče jsou ke koupi.

Veselý lidový orchestr vystupoval pro vracející se uprchlíky na hlavním nádraží začátkem tohoto týdne, v den, kdy jsme přijeli na setkání s Volodymyrem Zelenským, prezidentem Ukrajiny.

Normalita klame. Přestože Rusové zpackali zahajovací kampaň invaze, pokračují v bombardování hlavního města a nyní se shromažďují na východě k obnovení útoku na Ukrajinu. Zelenskyj musí připravit svou zemi a svět na bitvy, které mohou být smrtelnější než cokoli dosud viděného.

Generál pověřený obranou Kyjeva Alexandr Gruzevič nám při prohlídce zpusťošeného severozápadního předměstí řekl, že očekává, že se Rusové pokusí vrátit do hlavního města za použití zesílené taktiky „spálené země“: totální zničení ze země, dělostřeleckými a leteckými údery, po nichž by následoval útok vojsk.

Když jsme se v úterý večer setkali se Zelenským v Kyjevě, řekl nám totéž: Optimismus, který v současnosti projevuje mnoho Američanů a Evropanů - a dokonce i někteří Ukrajinci - je neopodstatněný.

Pokud Rusové nebudou vyhnáni z východních provincií Ukrajiny, řekl Zelenskyj, „mohou se vrátit do středu Ukrajiny a dokonce do Kyjeva. To je možné. Teď ještě není čas vítězství.“ Ukrajina může zvítězit - a „vítězstvím“, jaké má na mysli, i nadále existovat jako suverénní, i když trvale obležený stát - pouze tehdy, pokud se její spojenci ve Washingtonu a po celé Evropě budou čile snažit, aby zemi dostatečně vyzbrojili. „Máme velmi malé okno příležitostí,“ řekl.

Bylo pozdě večer, když jsme se setkali se Zelenským v jeho areálu. Okolní ulice byly zabarikádované a prázdné, samotná budova téměř celá zatemněná. Vojáci s baterkami nás vedli bludištěm chodeb s pískem do drsně osvětlené místnosti bez oken zdobené pouze ukrajinskými vlajkami.

Neexistoval žádný formální protokol, žádné dlouhé čekání a nebylo nám řečeno, abychom seděli na druhém konci podlouhlého stolu. Zelenskyj, komik, který se stal světovou ikonou svobody a statečnosti, vstoupil do místnosti bez fanfár.

„Ahoj!“ řekl jasně a pak si stěžoval na svá záda. („Mám záda, a proto mám nějaké problémy, ale to je v pořádku!“) Poděkoval nám, že jsme rozhovor nenatáčeli: I když byl celý svůj dospělý život profesionálním televizním umělcem, je úleva, když je to občas nenatočeno.

Zelenskyj se před kamerou i mimo ni chová záměrně bez přetvářky. V části světa, kde *vůdcovství* obvykle znamená strnulé držení těla a pompézní chování – a kde signalizace vojenské autority vyžaduje minimálně dobře viditelné nárameníky – místo toho vzbuzuje sympatie a pocity důvěry právě proto, že vypadá, řečeno slovy ukrajinského známého, „jako jeden z nás“.

Je jakýmsi anti-Putinem: Spíše než signalizování chladnokrevné vražedné nadřazenosti chce, aby mu lidé rozuměli jako obyčejnému člověku, tátovi středního věku se špatnými zády.

Rozhovor jsme zahájili připomenutím Zelenského, jako židovského prezidenta převážně ortodoxní křesťanské a katolické země, a že jeho slova se objeví na Velký pátek podle západního kalendáře a těsně před prvním sederem Pesachu, svátkem, který znamená osvobození zotročeného národa od zlého diktátora.

„V sousedních zemích máme faraony,“ řekl Zelenskyj s úsměvem. (Běloruský prezident Alexandr Lukašenko je v myslích mnoha Ukrajinců jakýmsi zástupcem Putina faraona.) Ale přestože Ukrajinci čelí hrozivému nepříteli, netouží po exodu: „Nikam nejedeme.“

Ani Zelenskij neplánuje strávit 40 let putováním po poušti. „Máme již 30 let nezávislosti. Nechtěl bych, abychom bojovali za svou nezávislost dalších 10 let.“

Ruská invaze v něm vyvolala pochybnosti, zda je ještě možné spojovat náboženství s morálkou. „Nechápu, když náboženští představitelé Ruska“ – zde měl na mysli proputinovského patriarchu Ruské pravoslavné církve – „říkají, že věrně zmocňují vojáky k zabíjení Ukrajinců.“

A co je horší, „Nedokážu pochopit, jak křesťanská země, Ruská federace, s největší ortodoxní komunitou na světě, bude v těchto dnech zabíjet lidi.“ Během velikonočního období plánují Rusové „velkou bitvu na Donbasu“, Rusy okupované oblasti na dalekém východě Ukrajiny. „Tohle vůbec není křesťanské chování, jak tomu rozumím. O Velikonocích budou zabíjet a budou zabít.“

V důsledku toho se mnoho Ukrajinců chystá strávit svaté velikonoční období v obležení a schovávat se ve sklepech. Ostatní se svátků nedožijí vůbec. Jen před pár hodinami, v pátek časně ráno, ruské bomby znovu zasáhly Kyjev.

„Ukrajina rozhodně nemá náladu na oslavy,“ řekl Zelenskyj. „Lidé se obvykle modlí za budoucnost svých rodin a svých dětí. Myslím, že se dnes budou modlit za přítomnost, jen aby zachránil všechny.“

V určitých okamžicích se Zelenskij zdál být ohromen krutostí toho všeho. Snažil se vysvětlit, proč nemůže cítit – proč většina Ukrajinců necítí – větší pocit zadostiučinění ze svých smolných vítězství na bojištích.

Ano, vyhnali mocnou ruskou armádu ze severní části země.

Ano, podle jejich počtu zabili více než 19 000 ruských vojáků.

Ano, tvrdí, že zajali, zničili nebo poškodili více než 600 tanků.

Ano, říkají, že potopili vlajkovou loď ruské černomořské flotily.

Ano, změnili obraz své země a své chápání sebe sama.

Ale cena byla kolosální.

Zelenskyj nám řekl, že příliš mnoho Ukrajinců nezemřelo v boji, ale „při mučení“. Děti dostaly omrzliny ve sklepích; ženy byly znásilněny; starší lidé umírali hladem; chodci byli zastřeleni na ulici.

„Jak si tito lidé budou moci užít vítězství?“ zeptal se. „Nebudou moci udělat ruským vojákům to, co [Rusové] udělali jejich dětem nebo dcerám... takže toto vítězství nepocítují.“

Skutečné vítězství, řekl, přijde pouze tehdy, když budou viníci souzeni, usvědčeni a odsouzeni.

Ale kdy to bude?

„Jak dlouho máme čekat? Je to dlouhý proces, tyto soudy, tribunály, mezinárodní soudy.“

Najednou to udělal osobní. Má dvě děti, připomněl nám. „Moje dceři je skoro 18. Nechci si to představovat, ale kdyby se mé dceři něco stalo, nebyl bych spokojený, kdyby byl útok odražen a vojáci utekli,“ řekl. „Hledal bych ty lidi a našel bych je. A pak bych pocítil vítězství.“

Co by dělal, když by je našel?

“Nevím. Všechno.”

Pak, jako by si vzpomněl na roli, kterou mu historie přisoudila, jako ikonu demokratické civilizace, který čelí krutosti bezzákonného režimu, začal přemýšlet.

“Uvědomíte si, že chcete být členem civilizované společnosti, musíte se uklidnit, protože o všem rozhoduje zákon.”

Ale vnitřně cítí to, co cítí tolik Ukrajinců. “Nedojde k úplnému vítězství pro lidi, kteří ztratili své děti, příbuzné, manžely, manželky, rodiče. To je to, co mám na mysli,“ řekl. “Vítězství nepocítí, ani když budou naše území osvobozena.”

Anne Applebaum a Jeffrey Goldberg

[The Atlantic](#)

-van-

(redakčně zkráceno)

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)